

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
Szajoli értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Czékmasi Csilla

(név)

.....(aláírás)

Szajol, 2016.11.18.

(település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Czékmasi Csilla

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Czékmasi Csilla

Levelezési cím: 5081 Szajol, József Attila út 2.

Telefonszám: 56/446-661

E-mail cím: czekmasicsilla@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Lippich Gusztáv és Lippich István munkássága

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság

egészség és életmód

épített környezet

ipari és műszaki megoldások

kulturális örökség

sport

természeti környezet

turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Szajol/Szolnok

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési

tájegység

megyei

külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

koronghi Lippich Gusztáv (1848-1916)

· A Lippich család Vas vármegyéből (koronghi előnevük is utal erre; Korong Muraszombattól délre fekszik, ma Szlovéniában található) származik. Egyes források szerint a család dalmát eredetű és magyar nemességük 1608-ból, II. Mátyástól származik

· Lippich Gusztáv középiskoláit Budán az állami, Kecskeméten a kegyesrendiek gimnáziumában végezte. A jogakadémiát Kecskeméten, majd Egerben végezte

· ügyvéd

· 1893 és 1899 között a vármegyei gazdasági egylet (amelynek alelnöke is volt) által alapított Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója

· legmaradandóbb, legnevezetesebb alkotása az 1902 nyarán átadott Szolnoki Művésztelep volt

· a Szolnoki Művészeti Egyesület örökös díszelnöke

· a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete elnöke

· a Törökszentmiklósi Gazdasági Kör díszelnöke

· a Szolnokvidéki Alsótiszai Halászati Társulat elnökévé

· Nevéhez fűződik a „felső leánynépiskola” átalakítása polgári leányiskolává, illetve a polgári fiúiskola 1902-ben történt megnyitása a Festő utca sarkán.

· 1899-1905 Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánja

· a Vármegyei Kaszinó elnöke

· a Törökszentmiklósi Gazdasági Egyesület örökös díszelnöke

· a Szolnoki Rabsegélyező Egylet tiszteletbeli tagja (neje a védnöke)

· az 1901-ben alapított Tisza Evezős Egylet elnöke

· a Szolnoki Állami Népiskolák Gondnokságának elnöke

· a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Tanítótestület tiszteletbeli tagja

· a Szolnoki Zeneegylet alapítója

· számos olyan gazdasági, társadalmi kezdeményezés fűződik a nevéhez, amelyeknek elindítója volt: cukorgyár, állandó színház, közfürdő, közgyűjtemény

· a Szolnoki Egyesült Gőzfűrészes és Órlómalom Rt. igazgatóságának elnöke

· a Nemzeti Munkapárt vármegyei elnöke

· Népszerűségére jellemző, hogy 1924-ben úgy döntött Szolnok város közgyűlése, hogy a Vártemplom melletti területet Lippich Gusztáv térre keresztelik. A tér 1948-ig viselte a főispán nevét.

koronghi Lippich István (1881-1946)

· Édesapja Gusztáv (1848-1916), Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánja volt 1899 és 1905 között, édesanyja nemes szajoli Fejér Vilma (1850-?)

· Budapesti Kereskedelmi Akadémián és a kecskeméti jogakadémián tanult

· 1912-től másodfőjegyző, 1913 decemberében tiszteletbeli főjegyző

· 1914-ben az m. kir. 1. honvéd huszárezredhez vonult be. Az orosz, majd az erdélyi frontokon harcolt 1914. november 16-tól 1916. április 3-ig.

· Leszerelése után visszatért másodfőjegyzői állásába.

· 1919-ben, a proletárdiktatúra idején túszként tartották fogva.

· 1919-1920 Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kormánybiztos-főispánja

· 1920-1922 Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánja

· Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár (igazgató alelnök)

· Vármegyei Tejszövetkezetben (alelnök)

· a törvényhatósági bizottság örökös tagja

· fontos szerepet játszott a szolnoki művészet megteremtésében, fenntartásában és vezetésében. Már édesapja mellett feltűnik a Művésztelep megalapításakor, és 1920 után neki köszönhető a „telep renaissancea”

· elnöke a Szolnoki Rotary Clubnak és a MOVE labdarúgó szakosztályának

(Összeállította: Bojtos Gábor Főlevéltáros)

Szajoli kötődése:

Lippich Gusztáv az 1860-as években beházasodott Szajol egyik legnagyobb családjába, a Fejér családba. /felesége Fejér Vilma volt/ Házassága révén három gyermeke született, Margit, Ilona és István. Lippich Gusztáv az 1890-es években építtetett kúriát Szajolban. Az épületről régi fotó alig maradt fenn. Egy emlékezetből készített rajz mutatja az épületet, mely egy tornácos épület volt. A birtok nagysága kb. 1,5-2 hektár volt, tartozott hozzá gazdasági épület, karám, ahol híres borzderes teheneket tartottak. Kertészház tartozott még

a birtokhoz, ahol a parádés kocsis lakott. A bejárat a mai piactérről volt. 1945-től üresen állt az épület, majd 1956-ban az akkori tanácselnök idején / Veréb Mátyás volt / átépítették és szolgálati lakásként működött kb. 1983-ig amikor az épületet lebontották és új modern családi ház épült a helyére. Az ott lakó pedagógus házaspártól maradt fel az épületről fotó, de sajnos csak részletek láthatók rajta: kovácsoltvas díszek az ajtón, a kiskapun, oszlop maradványok az épület előtt.

Lippich Gusztáv rendszeresen levelezett az egri érsekkel, hogyan áll a falu helyzete. (Böjtiné: A szajoli egyházközség története)

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Lippich Gusztáv és Lippich István a szajoli Kúria építtetői és lakói voltak. A szajoli kötődésüket az is alátámasztja, hogy a sírjuk a szajoli köztemetőben található, melyet a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság a „nemzeti sírkert” részévé minősítette 2016-ban. A nemzeti sírkertbe sorolással a magyar nemzet megbecsülését, tiszteletét és köszönetét fejezi ki a sírban nyugvó felé, egyben olyan jogszabályi védeltséget biztosít a számára, amely megakadályozza a sírhely felszámolását.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: -

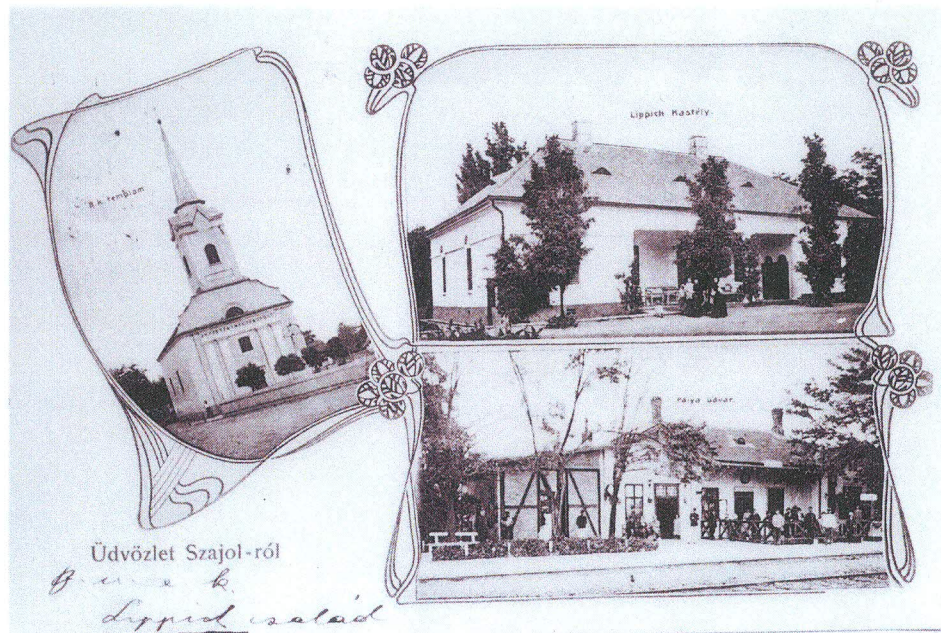
III.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. sz. melléklet: A Htv.1 § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsíthető dokumentumok
3. sz. melléklet : A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Közösségi Ház és Könyvtár gyűjteményéből

Fotó: Szajoli képeslap kb. 1920-ból